KÖNYVJELZŐ
AZ ÚJ SZÓ MELLÉKLETE

2002. július 25., csütörtök 1. évfolyam, 3. szám

Gutenberg János, a munkakerülők apostola

A magyar feltalálók az ágyban című sorozatból: Mit olvassunk nyáron?

Egyáltalán: van-e nyári olvasmány, nyáron megfelelő, nyárra alkalmas olvasnivaló, nyári olvasás, amint vannak nyárra eső hónapok, nyáron érő gyümölcsök, van nyári ruha, nyári konyha és nyári időszámítás. Nyáriszalámi. Köthető-e időhöz, időjáráshoz, évszakhoz az olvasás. A nyáriszalámiról tudni, hogy kevésbé elálló, nyári ruhának pedig a batiszt lehet alkalmas. Emlékszem, egyik nyáron rosszul lettem a nyáriszalámitól, de felidéződik bennem egy batiszt hálóing kellemes emléke is. Mit olvassunk nyáron?

Könnyűt, ne feküdje meg a gyomrot? Vonatba, erdei sétára, temetőbe, templomba valót? Mi történik, ha az utazásra odacsomagolt könyvről kiderül, hogy nem érdekes. Ha elázik a sátorban. Vagy ha otthon felejtjük, s a pár napos üdülés alatt, a bérelt házikóban, Tirolban tört ránk az olvasásvágy. A legtöbb nyaralóban azonban nem tartanak könyvet, csak kerti szerszámot: kapát, kannát, tömlőt, ezeknek több hasznát vehetni, s tolvajok elől elzárva tartandók. Kérdés kint a kertben (a szabadban, nyáron, hétvégén): most akkor dolgozunk, vagy pihengetünk? Összesúgás a hát megett, vagy csak hátsó gondolat: már megint elvonult, olvas. Olvasás által kivonja magát a munkából. (Értesítem, hogy gyermeke óra alatt olvasott a pad alatt!)

Hogy csak az ember olvasna – gondoljuk meg, tényleg. Az állat legfeljebb olvasmányban, mesebeli szamárként: lapozgatva az ábécéskönyvben, de szénát keres. Csak úgy, a semmiért, magáért az olvasásért a szamár se olvas. Mintha az olvasás az emberállat léhaságát igazolná. Gutenberg János, a munkakerülők, a naplopók apostola. Olvas, tehát szórakozik. A nyár is léhaságé. Az olvasás, a nyár, a félrevonulás, a könyv rokon értelmű szavak. A szinonimabokor ellentétes jelentésű tagjai: munka, dolog, kötelességtudat, haza, család, összetartás, harmónia. Mit csinált a koma nyáron? Csak muzsikált hét határon. Aztán jött a tél a nyárra, felkopott a koma álla... Így a mesebeli tücsök. Ez a helyzet, így állunk, főként nyáron. A nyári állás tájainkon a lábakon álló, jószág etetésére szolgáló deszkavályú: emellé kötik munka után, rendszerint éjjelre az igásállatokat. Kijár nekik ennyi, rendes, munkában meggörbült szarvú ökreinek. A nyári álom ellenben az a nyugalmi időszak, amely a térítők közt bizonyos fajta állatokon a nagy szárazság és hőség beálltával észlelhető (az esős időszak vet neki véget). Esetleg álomkór, de akkor fertőző betegség. Az olvasás is lehet ragályos.

Fertőző volta dacára mégsem köti össze az embereket. A könyv inkább magához köti az embert, elköti, megvonja embertársaitól. A legjobb barátjává válhat, ahelyett, hogy az embernek az élettársa (gyermeke, szüleje, barátja, ismerőse, főnöke, ellensége) válnék a legjobb barátjává. Persze, lehetnek köztes állapotok is. Ma este mindenesetre fölolvasok az ágyban valami érdekeset a feleségemnek.

Lángh Imre László

A szentmihályfai templom 1538-ban készült korai reneszánsz keresztelőkútja. Kovács László – Görföl Jenő: Középkori templomok a Csallóközben. Nap Kiadó, 2002

A sorozat még kapható kötetei

Rendelje meg kiskönyvtárát rendkívül kedvezményes áron!

Ág Tibor: Az Aranykert muzsikája	260 Sk	helyett	229 Sk
Baranyai József nagyobb munkái	349 Sk	helyett	289 Sk
Földes Gyula – Rudnay Béla: Két könyv a csallóközi árvédekezés történetéről	180 Sk	helyett	159 Sk
Házi Jenő: Pozsony vármegye középkori földrajza	349 Sk	helyett	289 Sk
Horváth Ildikó –Telekiné Nagy Ilona: Csilizköz földrajzi nevei	120 Sk	helyett	99 Sk
Ipolyi Arnold: Csallóközi uti-képek	160 Sk	helyett	139 Sk
Kocsis Aranka: A vajkai szék nemesei	200 Sk	helyett	179 Sk
Koncsol László: A Csallóköz városai és falvai I.	349 Sk	helyett	289 Sk
Kumlik Emil: A szabadságharc pozsonyi vértanúi	160 Sk	helyett	139 Sk
Kúr Géza: Küzdelmeink	160 Sk	helyett	139 Sk
Piry Cirjék János: Érsekújvári napló 1848/49	149 Sk	helyett	129 Sk
Szabó János – Borsos Mihály: A nagyfödémesi plébánia múltjából	190 Sk	helyett	169 Sk
Szomjas-Schiffert György: Hajnal vagyon, szép piros	240 Sk	helyett	219 Sk
Takács András: Csallóközi néptáncok	230 Sk	helyett	209 Sk
Valesius Antal János: Levelek 1725–1740	190 Sk	helyett	169 Sk

Akció!

Ha a **Csallóközi Kiskönyvtár** sorozatból 1000 Sk feletti összegben rendel könyveket, akciós árainkból további 20 %-os kedvezményt nyújtunk.

Az olvasás mint helyzet

Hol és milyen helyzetben olvasunk? Mikor és milyen környezetben? Van-e az olvasásnak mint helyzetnek hangulata? S magának a könyvolvasó embernek számít-e egyáltalán, hogy éppen milyen miliőben ütötte fel kedvenc kötetét? Napi- és hetilapokat olvasó, lektűröket, papírkötésű krimiket, Júlia- és Romana-füzeteket fogyasztó embereket a buszon, villamoson látni mindennapos dolognak számít, s bár ők is lelkes betűfalók, a magamfajta akkor örül igazán, amikor egy-egy regénnyel, novellás-, verseskötettel utazót lát. Ilyenkor valamiféle titkos boldogság, cinkos összetartozás is átsuhan az emberen, mintha volna a szépirodalmat olvasóknak egyfajta nem hivatalos, ám annál rangosabb kasztjuk, és tagjai így adnák egymás tudtára, hogy ők is a „klubba" tartoznak... De félre a tréfával: könyvet olvasni önmagában is csodálatos élmény, sőt állapot (lődd be magad könyvvel!), egy-egy remek kötetbe mélyedve szinte mellékes, hogy épp a buszon zötykölődsz – de pompásan buszozol (Garaczi), vagy a vonat kereke kattog alattad, miként Esti Kornél utazásakor (Kosztolányi). Persze azért akadnak órák, áhítatos pillanatok, amikor az olvasás felér egy szertartással, a képzelet szertartásaival (Talamon), ha úgy tetszik; ilyenkor a kényelmi szempontok és a háborítatlanság is jócskán felértékelődnek. A „boldog békeidők" nagyapái még a könyvtárszobába vagy a méhesbe vonultak el, hogy hódoljanak a szellemnek, a mai ember akár a klotyóba is behúzódik egy cigivel és a soros, letehetetlenül jó kötettel. Olvasunk hosszú téli estéken, fülledt, forró nyári délutánokon az árnyékban hűsölve, olvasunk strandon, kávéházban, olvasunk a kádban, a szőlőhegyen, a borház dikóján heverészve, olvasunk viharos éjszakákon a hálószobánk mélyén, olvasunk repülőn és olvasunk hajón, olvasunk sátorozáskor vagy a már közhelynek számító szituációban: a könyvespolc szegletében, egy régi fotelben nyújtózva. Megannyi helyzet és hangulat. Egy a lényeg: az a csodálatos érzés, amikor a szövegóceán mélyére buksz, és a felszín alatt lubickolsz, kedves olvasó. És akkor: mint hal a vízben! Németh Zoli azt írta: az olvasás mánia. Nos igen, de ebből a betegségből sose gyógyuljunk ki! Mert az olvasás csak látszatra passzív tevékenység, valójában az egyik legkreatívabb és legkellemesebb munka.

Buchlovics Péter

KITEKINTŐ

Egy rendhagyó versgyűjteményről

Vörösmarty Mihály bicentenáriumán verspályázatot hirdetett a Petőfi Irodalmi Múzeum – a pályázat témájaként a költő *Gondolatok a könyvtárban* című versét jelölve meg. A versenyfelhívás a toll 99 mesterét ihlette meg, közülük 26-ot, valamint a tolluknak súgó Vörösmartyét egy kötetben megjelentette a múzeum *Ment-e a könyvek által a világ elébb?* címmel (PIM, 2001). Az öttagú zsűri a könyvbe – nyomtatott alakban és kéziratmásolatként is – bekerülő költemények közül négyet külön is díjazott: Jász Attila, Lackfi János, Tandori Dezső és Tőzsér Árpád alkotását. A fődíjat az *Ezredvégi sorok a könyvről* című Tőzsér-költemény vitte el – kalligrafikus sorai látványként is rabul ejtik az olvasót. Tollbamondás-osztályzat szerint: fogalmazás egyes, külalak egyes. **(cs)**

Megidézett folyóirataink

„...A megadott időpontban (felkeléskor, lefekvés előtt), a megadott helyen én mindig nagyon őszintén imádkoztam, azonosultam minden mondat értelmével (kivéve azokat, amelyeket nem értettem meg, mint például az *Üdvözlégy Máriában* a »malaszttal teljes«-t), és soha nem kételkedtem, mert a tagadás lehetőségét még nem értem fel ésszel. A hitből fakadó belső békét a szent életű nagymamák permetezték ránk. Én is szerettem rorátéra járni, annak ellenére, hogy nagyon korán kellett felkelni, mert..."

Olvasásra ajánlom az **Irodalmi Szemle** legújabb számából *Papp Tibor Régi öregek* című prózáját.

„...Az újabban fontos poetológiai összefüggésekben tárgyalt vers, *A bőr alatt halovány árnyék,* úgy tűnik, az itt körvonalazott kontextusban is méltán tarthat igényt az értelmezésre. Amint a cím is utal rá, az első sor öndestruktív képe – »Egy átlátszó oroszlán él fekete falak között« – a »látvány« kiüresedését, puszta sémává való lecsupaszítását is színre viheti. Ekképp az »átlátszó« oroszlán egyfajta lehetséges körvonalként férhető hozzá (vö. a »falábak«, majd a sakk..."

Olvasásra ajánlom a **Kalligram** legújabb számából *Lőrincz Csongor Bevezetés: a líra medialitásáról* című tanulmányát.

„...a kritikus mint parazita mintha azzal a véleménnyel lenne szembeállítva, hogy akkor a szépirodalmat író próza- és drámaíró vagy költő nem az, s ez a parazita kritikus ezeken a szövegeken élősködik. Mintha nem lenne minden szépirodalmi szöveg (...) adósa más szépirodalmi szövegeknek. Mintha a versek például csak úgy maguktól, más. Őket megelőző szövegektől érintetlenül jöhetnének létre. Mintha szépirodalmi szövegek nem más szépirodalmi szövegek parazitái lennének. Sőt..."

Olvasásra ajánlom a **Szőrös Kő** legújabb számából *Németh Zoltán Laza elmélkedések szépirodalomról és kritikáról* c. előadását.

Június sikerkönyvei

A Könyvjelző olvasóinak és vásárlóinak ízlése szerint

I. Íme, a mellékletünk olvasóinak tetszését tükröző sorrend, a könyvek rangsorolása, címe és szerzői szerint. Persze, ez a minősítés csak azoknak a véleményét, ízlését fejezi ki némileg (összesítve), akik vették a fáradságot, s elküldték szavazataikat. Folyamatosan változó-alakuló slágerlistánk a július 16-ai „állapotokat" rögzíti, s mint látható, néhány könyv holtversenyben került az első tíz helyre. Versenyünk résztvevői közül többen könyvet nyertek; a szerencsések névsorát lásd a 16. oldalon!

1. A szlovákiai magyarok néprajza (Liszka József)
2. Saison morte (Vajkai Miklós)
   Turczel Lajos (Szeberényi Zoltán)
3. Kerékkutya (Győry Attila)
4. A tények mágiája (Grendel Lajos)
5. Gutaütöttek balladája (Monoszlóy Dezső)
6. Magyar atomocska (Ozogány Ernő)
7. Magyar viseletek (Nemes Mihály)
   Középkori freskók Gömörben (Prokopp Mária)
   Gál Sándor Egybegyűjtött művei II.
8. Baranyai József Nagyobb munkái
9. Az utolsó pompeji ló (Pavel Vilikovský)
10. Pilinszky János (Tolcsvai Nagy Gábor)

II. És a második slágerlista, mely a Könyvjelző által eladott tételek szerint alakult. Persze, ez is folyamatosan változik, a változó vásárlói igények és a megrendelések érkezési sorrendje szerint. A jegyzéket a Kalligram Könyvkiadó megrendeléseket intéző-felügyelő szakembere, Ferenczi Norbert (Soma) bocsátotta rendelkezésünkre:

1. Bödők Zsigmond: Világjáró magyarok
2. Bödők Zsigmond: Nobel-díjas magyarok
3. Bödők Zsigmond: Magyar feltalálók a repülés történetében
4. Bödők Zsigmond: Magyar feltalálók I.
5. Kovács László – Görföl Jenő: Középkori templomok a Csallóközben
6. Jókai Mária: András-naptól farsangig Nyitra vidékén
7. Szíjjártó Jenő: Virágok vetélkedése
8. Liszka József: A szlovákiai magyarok néprajza
9. Dušan Šimko: Esterházy lakája
10. Gazdag József: Csallóközi vadászatok

Állítsa fel Ön is a saját ranglistáját (az első három hely) a mellékletben szereplő könyvekből, szavazzon az Önnek leginkább tetsző kötetekre! A „Július könyvei" verseny résztvevői közül öten megnyerhetik Barak László Úgyis kicsinálnak című verseskötetét, a Nap Kiadó ajándékát!

A Kultúra könyvesbolt

2002. évi nyári (június-július) sikerlistája

A sorrend a szlovákiai magyar könyvkiadónak azokat a könyveit tartalmazza, melyek iránt a legnagyobb volt a kereslet (Forrás: Szőke Edit boltvezető).

1. Bödők Zsigmond: Nobel-díjas magyarok
2. Bödők Zsigmond: Magyar feltalálók I.
3. Bödők Zsigmond: Magyar feltalálók a repülés történetében
4. Kovács László – Görföl Jenő: Középkori templomok a Csallóközben
5. Duba Gyula: Halódó parasztvilág
6. Miroslav Kusý: A magyarkérdés Szlovákiában
7. Liszka József: A szlovákiai magyarok néprajza
8. Baranyai József Nagyobb munkái
9. Gál Sándor Egybegyűjtött művei II.
10. Dušan Šimko: Esterházy lakája

A kerékkutya magánya

Győry Attila új regénye alighanem az író régi, kipróbált híveinek is meglepetést zerez. Mindenekelőtt azzal, hogy Győry Attilának volt ereje és bátorsága szakítani azokkal a manírokkal, amelyek előző regényének, az *Ütközésnek* művészi színvonalát meglehetősen gyengítették (a kimódoltságra, túlbonyolítottságra, az eléggé át nem gondolt írói koncepcióra utalnék). A *Kerékkutya* kiérlelt, egyenletes színvonalú regény, benne az író a különféle motívumok arányait mindvégig egyensúlyban tudja tartani. A regény cselekményének ívét sehol sem töri meg a fő történettel csupán lazán összefüggő mellékszálakkal. Az *Ütközéssel* ellentétben a *Kerékkutya* koncepciója világos, beszédmódja viszonylag hagyományos és egyszerű, kompozíciója átlátható. A stílus egyszerűsége és a kompozíció aranyossága erényei a regénynek.

De hát lássuk, miről is van szó! A fülszöveg szerelmiháromszög-történetet harangoz be. Simon, Barbara és Leó úgynevezett művészértelmiségiek. A főhős Simon író-dramaturg, Barbara színésznő, Leó fotóművész. Világuk horizontja nemigen terjed túl a belterjes pozsonyi művészvilág határain. Kilépni ebből a belterjességből nem tudnak, és talán nem is akarnak, mert érzik, hogy nem lenne hozzá erejük. Mindhárman válságos periódusban vannak, úgy is mint művészek, és úgy is mint magánemberek. Simon elszereti barátjának, Leónak feleségét, Barbarát. Ettől kezdve hármójuk kapcsolatát a kölcsönös hazudozás és öncsalás jellemzi. Simon kitörési kísérletei rendre kudarcba fulladnak. Vélt biztonsága egyik pillanatról a másikra szappanbuborékként pukkan szét, amikor ellopják az autóját és benne valamennyi iratát. A regény lapjain mind a három szereplő végigjárja a maga groteszk kálváriáját, s a végén mind a hárman magukra maradnak a felsülésük fölött érzett szégyenükkel.

A *Kerékkutya* írója tehát egy eléggé szokványos történetet mesél el: a rég megboldogult hatvanas években „közérzetregénynek" is nevezték az ilyet. Sarkadi Imre egy-egy drámáját és regényét (*Oszlopos Simeon, A gyáva*) Szász Imre, Birkás Endre egyik-másik művét vagy Mándy Iván kisregényét, a *Fabulya feleségeit* említhetném még a *Kerékkutya* felmenői között. Győry Attila egy rég halottnak vagy legalábbis idejét múltnak vélt regénytípust porolt le. De ezt egyáltalán nem elmarasztalásképp mondom. Az értelmiségi ember „válsága" permanens, az értelmiségi lét kioperálhatatlan tartozéka. Egy értelmiséginek „illik" folyamatosan válságban lennie, az ún. entellektüel tesz róla, hogy válságban legyen, különben mint entellektüelnek befellegzett neki – a többi entellektüel konformistának fogja tartani, és lesajnálja.

Győry Attila írói viszonya a maga valódi és álproblémáiba belegabalyodott értelmiségi figuráihoz alapvetően ironikus. Ez az ironikus felülnézet megóvja a giccsesség csábításaitól. A *Kerékkutya* is jó példa arra, hogy sosem a téma, hanem az író témakezelése dönti el, hogy a témából jó regény lesz-e vagy pedig giccs. Az ironikus figuraábrázolás, a groteszk komikumot megnemesítő, visszafogott, de azért hallható-látható írói együttérzés olyan új vonása Győry Attila művészetének, amely megérdemli a feltétlen elismerést. Ennek, továbbá az írói beszédmód nem affektált spontaneitásának és lendületének, az egyes epizódok árnyalt kidolgozottságának köszönhető, hogy az író kihozza a témából a maximumot. A tarotkártyával való játéka révén szinte észrevétlenül, erőltetettség nélkül épít be a regénybe egy olyan síkot, amely kiemeli a szokványos történetet a hétköznapiságából. Oly módon, hogy a becsempészett misztikum nem csapja agyon a realista alaptörténetet. Sőt, azt is lehetővé teszi az író számára, hogy amikor főhősét afféle élőhalottnak láttatja már, azt ne direkt módon hozza olvasói tudomására.

Az eddig leírtakból is sejthető talán, hogy a *Kerékkutya* szórakoztató olvasmány, de nem egy újabb tucatterméke az ún. szórakoztató irodalomnak. Irodalom a javából, amelynek élvezetéhez jó szem és kifinomult hallás kell.

Grendel Lajos

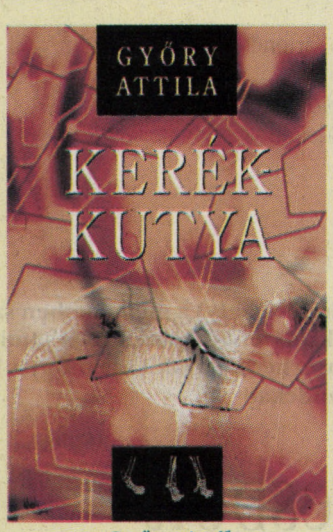

Győry Attila
Kerékkutya
Kalligram

Győry legújabb regénye, mondhatni, szerelmiháromszög-történet – szabadosságában talán az eddigi munkáit is meghaladja. A történet a mai Pozsonyban játszódik, hősei a harmincas éveiket tapossák, és képtelenek túllépni a saját árnyékukon. Személyes kudarcaik elől a testi szerelem, az alkohol, a kábítószer önkívületébe menekülnek, s kerékkutyákként rohannak végzetük felé.
Kötve, 176 old., 15x21 cm
bolti ár: 179 Sk
kedvezménnyel: 169 Sk

Duba Gyula
Halódó parasztvilág
Madách-Posonium

A regény főhőse hazaérkezve szülőfalujába felidézi a régi emlékeket, ugyanakkor szembesül a valósággal, a falu mai életével. Rájön, hogy az egykori parasztvilág halódását legmélyebben ő maga éli meg.
Kötve, 243 old., 13x20 cm
bolti ár: 165 Sk **kedvezménnyel:** 155 Sk

Peter Zajac
Másnapos ország
Kalligram

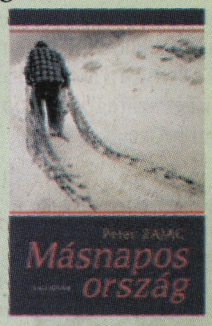

Válogatás a szerző tanulmányaiból. Valamennyi a közös közép-európai gondokról szól, az irodalomtudós, a közéleti ember, a gondolkodó szemszögéből.
Fűzve, 304 old., 12x20 cm
bolti ár: 220 Sk **kedvezménnyel: 199 Sk**

Nemes Mihály
Magyar viseletek története
Méry Ratio

Az 1896-os millennium jegyében alkotta meg művét az illusztrátor. A könyv áttekintést ad az egyes évszázadok viseleteiről és öltözködéséről.
Kötve, 96 old., 21x29 cm
bolti ár: 590 Sk
kedvezménnyel: 539 Sk

Jókai Mária
András-naptól farsangig
Nyitra vidékén
AB-ART

A kötet a téli időszak ünnepeit, szokásait, babonáit veszi sorra. Fotódokumentumokkal.
Fűzve, 124 old., 14,5x21 cm
bolti ár: 150 Sk
kedvezménnyel: 139 Sk

Az értelmezés mágiája

Bevallom, mindig érdekesnek tartom, ha egy író nyilatkozik műhelytitkokról, az alkotás folyamatáról, egy-egy műről vagy pályatársról, egyszóval olyan kérdésekről, amelyek fölé nem habozunk odabiggyeszteni a jelzőt: teoretikus. Na nem azért, mintha az író véleményét az efféle kérdésekben autentikusabbnak vélném a kritikusénál vagy az irodalomtörténészénél. Egyáltalán nem. Sokkal inkább azért, mert az író – feltéve, ha kellően bír a kérdezés művészetével – egészen új megvilágításba helyezhet műveket, kijelölhet új ösvényeket ezek értelmezésében. Az írót ugyanis nem köti az értelmezés kényszere, akkor emelkedhet szólásra, amikor mondanivalója van (ellentétben az elterjedt kritikai gyakorlattal), következésképpen mondandója nem ritkán frissebbnek hathat.

Azt is meg kell mondanom, hogy bátornak is tartom az olyan írót, aki túlmerészkedik a számára kijelölt határokon, és teoretikus igénnyel szól akár irodalomtörténeti horderejű kérdésekről. Hiszen a véleményét közszemlére tenni (s ezáltal kiszolgáltatni a további értelmezések vagy az esetleges félreértések keresztтüzének) csak a kritikusnak és az irodalomtörténésznek kötelessége. Azonban, ha az író úgy dönt, hogy mégis megteszi ezt a lépést, érvényét veszti az író, a kritikus és az irodalomtörténész közti különbségtevés, hiszen mindannyian mint értelmezők törik át a hallgatás falát.

Grendel Lajos *Mészöly Miklós időskori prózájá*ról írt esszéje több szempontból is figyelmet érdemel. Nemcsak azért, mert olyan szerző művét elemzi, akit túlzások nélkül tekinthetünk a huszadik századi magyar próza egyik legmarkánsabb alakítójának, s nem is pusztán azért, mert éppen azokat a kései Mészöly-alkotásokat taglalja, amelyek zavarba ejtő jellegük okán nemegyszer fegyverletételre kényszerítették a kritikát.

Könyvében Grendel egyfajta „ellenbeszédet" (pontosabban: ellenpárbeszédet) kezdeményez az általa szövegirodalminak nevezett felfogással. Eközben – legalábbis részben – tanúi lehetünk egy régi-új irodalomeszmény kialakulásának, amit Grendel – jobb híján – realizmusnak, realista beszédmódnak nevez. Szerinte éppen Mészöly időskori prózája (főként a *Magyar novella* és a *Szárnyas lovak)* szolgáltat alapot ennek kibontakozásához. Elemzését igyekszik irodalomtörténeti távlatokba helyezni. Mészöly helyének kijelölésében Kulcsár Szabó Ernő irodalomtörténetére támaszkodik, ugyanakkor kísérletet tesz annak továbbgondolására. Úgy látja, hogy Mészöly, aki a legutóbbi prózafordulat egyik előkészítőjének számít, a későbbiekben mégis távolságtartással szemlélte az „új" próza törekvéseit.

Grendel nemcsak Mészöly műveit ismeri kiválóan, hanem annak kritikai recepcióját is. Gyakran konfrontálja véleményét Thomka Beáta, Balassa Péter vagy Bán Zoltán András meglátásaival. Fogalmakat, elemzési szempontokat azonban szívesebben kölcsönöz magától a szerzőtől. Ezek közül kettőt emelnék ki, amelyeket találónak és hasznosnak tartok (nem véletlenül kerültek a kötet egyik fejezetének címébe): freskókészítés és algebra. Míg az előbbivel a dolgok sokféleségét, vagy ahogy ő mondja, a világ extenzív totalitását kívánja megragadni, az utóbbi – éppen ellenkezőleg – az elvonatkoztatás, a lényegre redukálás eszköze, eljárása. Az elemzésekben igyekszik a narratológia belátásait kamatoztatni, így próbál rámutatni a kései Mészöly-próza egyes darabjainak újszerűségére.

Jómagam a könyv legfőbb erényét a problémaérzékenységében és a vitára való ösztönzésében látom. Mindenekelőtt abban az adottságban, hogy – olykor talán akaratlanul is – olyan kérdéseket hoz felszínre, amelyek megválaszolása közelebb visz minden értelmezőt az értelmezés (nem annyira titokzatos, mint inkább létünkhöz tartozó) mágiájához.

Keserű József

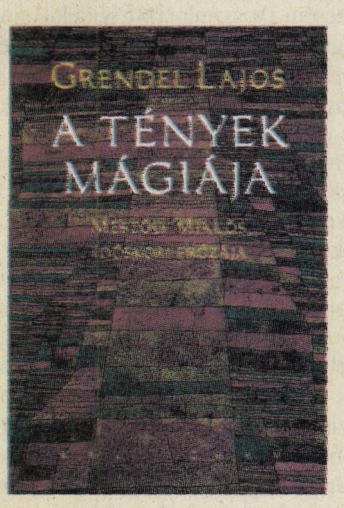

Grendel Lajos
A tények mágiája
Mészöly Miklós időskori prózája
Kalligram

Tiszteletadás az író kései opusa előtt, méltatás, értelmezés és kritikai olvasat. A kései művek első alkalommal válnak körültekintő elemzés tárgyává, amely nem téveszti szem elől az életmű egészét, a szerzői ars poeticát és az irodalomtörténeti összefüggéseket sem. Az értekezés értékes észrevételeket tartalmaz a magyar próza hagyománya, jelenkora, s Mészöly elbeszélőművészetének kapcsolatáról.

Kötve, 96 old., 12x16,5 cm
bolti ár: 160 Sk
kedvezménnyel: 149 Sk

Pavel Vilikovský
Az utolsó pompeji ló
Kalligram

Vilikovský regényének története a szocializmus ideje alatt játszódik, s egy ifjú hányattatásait meséli el.

Kötve, 240 old., 16x22 cm
bolti ár: 249 Sk
kedvezménnyel: 225 Sk

Jaroslav Durych
Isten szivárványa
Kalligram

A regény cselekménye a Szudétavidéken, a második világháborút követő kitelepítések idején játszódik. Durych erős érzelmi töltéssel, feszültséggel teli történetté dolgozza fel a témát.

Fűzve, 176 old., 12,5x18 cm
bolti ár: 160 Sk **kedvezménnyel: 139 Sk**

Németh Pál
Kézilabda szívközelből
Nap Kiadó

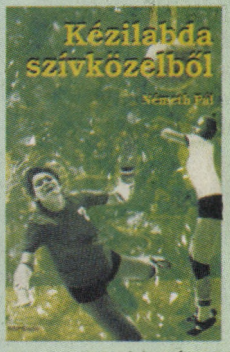

Egy kézilabdacsapat monográfiája. Az egykori csehszlovák sportcsodáról, a nyárasdi női kézilabdacsapatról van szó. Edzőjük hiteles forrásként számol be a hazai s nemzetközi sikereikről.

Fűzve, 130 old., 16,5x23 cm
bolti ár: 150 Sk **kedvezménnyel: 99 Sk**

Kozsár Zsuzsanna
Meseirodalmunk fája
A XX. század utolsó évtizedének szlovákiai magyar prózai mesetermése
AB-ART

Gyermekirodalmi műveket helyez el a szerző mesefán aszerint, mely korosztálynak valók.

Fűzve, 144 old., 14,5x21 cm
bolti ár: 130 Sk
kedvezménnyel: 119 Sk

Lampl Zsuzsanna
Móki meséi
Madách-Posonium

Egy talpraesett, kíváncsi, mindenre fogékony nagyvárosi kislány mindennapjait ismerhetjük meg a gyermeki lélek szűrőjén keresztül.
Kötve, 64 old., 17,5x25 cm
bolti ár: 119 Sk
kedvezménnyel: 112 Sk

Turczel Lajos
Visszatekintések a szlovákiai magyar kisebbségi lét első szakaszára
Lilium Aurum

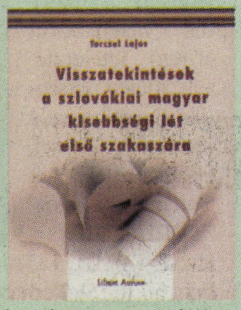

Az idén 85. születésnapját ünneplő jeles irodalomtörténészünk „visszatekintéseiben" – mintegy szintézist teremtve – a szlovákiai magyarság irodalmi, tudományos, társadalmi és politikai életének néhány nagy jelentőségű területét vizsgálja.
Fűzve, 230 old., 16,4x23,4 cm
bolti ár: 196 Sk **kedvezménnyel: 176 Sk**

Végh Ferenc
Párbaj a csatatéren
Egy Jókai-hős nyomában
Lilium Aurum

A Csallóköz egy apró tájegységében, a Csilizközben bújik meg egy falucska, Nyárad. Itt született a 19. század elején egy Szini Sebő Alajos nevű fiúcska, e könyv főszereplője. Jókai róla mintázta híres regényének hősét, Baradlay Richárdot.
Fűzve, 74 old., 12,5x19 cm
bolti ár: 109 Sk **kedvezménnyel: 89 Sk**

Miért jó, ha a Könyvjelző segítségével vásárol?
Mert ennél jutányosabb áron sehol másutt nem juthat hozzá kedvenc könyveihez!

Miroslav Kusý
A magyarkérdés Szlovákiában
Kalligram

A politológus írásaiból másodszor válogat a magyar olvasók számára a kiadó. A *Szlovák vagyok, szlovák leszek* című kötet után (1993) ez alkalommal a neves közéleti személyiségnek olyan cikkei, tanulmányai kerültek egy kötetbe, melyek a Szlovákiában élő magyar kisebbség gondjaival foglalkoznak. Miroslav Kusý a téma kapcsán felmerülő féligazságok, előítéletek ellenében a tárgyilagos elemzés, a józan számvetés és a nyílt párbeszéd mellett tör lándzsát.
Fűzve, 232 old., 12x20 cm
bolti ár: 210 Sk **kedvezménnyel: 189 Sk**

Virágok vetélkedése
Válogatás Szíjjártó Jenő népzenei gyűjtéséből
Nap Kiadó

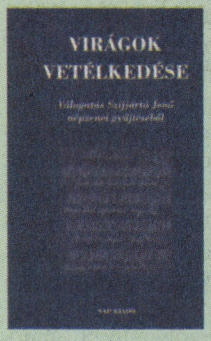

Szíjjártó Jenő, a szlovákiai zenei élet neves képviselője, közel harminc éven át szolgálta zenekultúránkat. Becsülettel, teljes odaadással dolgozott, szeretettel a szakmája és az emberek iránt. Az Ág Tibor népzenekutató által sajtó alá rendezett gazdag népzenei gyűjtés elsősorban a népdalköröknek, az alap- és középiskolák pedagógusainak és tanulóinak jelent biztos és tiszta forrást.
Fűzve, 254 old., 14,5x21 cm
bolti ár: 200 Sk
kedvezménnyel: 139 Sk

M. Csepécz Szilvia
Hess-hegy titka és a fapapucsok
AB-ART

Kalandos történet tetszés szerint választható folytatásokkal tíz éven felülieknek. A szerző fantáziavilágának ismerős és legújabb alakjai egyaránt szerephez jutnak, hogy újrafogalmazzák a gyermek számára a világ fontos, szép vagy elrettentő dolgait.
Kötve, 160 old., 20x15 cm
bolti ár: 150 Sk **kedvezménnyel: 139 Sk**

Levéltöredék

Az utolsó sorokat olvastam most el. Utazom, Mari, szállok Sellye és Budapest között. Nagymaros, az árokparton pimpimpáré. Szeretem a könyved. Bár a színe a magyar szakos – felvidéki – egyetemista számára szinte bűnösen zöld, énnálam bejött ez a könyv. (Azért hangsúlyos ebben az esetben a felvidéki, mert máshol már talán nem használják.)

Rég nem fájt ennyire olvasni valamit, rég nem kívánkozott dolgokat ennyire mások – szülők, erdélyiek, beregszásziak, csoporttársak – számára felolvasnom. Ha fájt, hát helyén van, mondod. Csak saját keserű érzésemből hadd ne váljon az a tehetetlen, akaratlan nyafogás, amit megírsz benne. Most per pill jól jön a vonat, ritmusa téged „ülepít", hogy majd jöjjön könyved metamorfózisa, belső átrendeződése.

Gondolkodom. Hányan fognak téged ezért az írásért pofán vágni, Mari? (A szó konkrét és átvitt értelmében.) Vagy: nem kis iróniával, magamnak válaszolva, nem többen, mint eddig?

Szeretem a könyved, mert szeretem a Felvidékről szóló dolgokat. Ez nagyon az. A kicsi kör köré rajzolsz ugyan egyre nagyobbakat, de a mentalitás az, ami pontos és találó ábrázolásaidban. Szeliből indítasz, de amint volt szerencsém tapasztalni, a felvidéki mindenhol egyforma, legfőképp a határt átlépve, ahol máris nem felvidéki. Nem tudom, mi a jóistent szégyellünk, de komolyan érdekelne erre a válasz. Az a bajunk Pesten, hogy nem vagyunk vajdaságiak, hogy nem vagyunk erdélyiek meg miskolciak, pécsiek, siófokiak meg egyebek. (Mert nincs a pofánkra írva, hogy honnét vagyunk, mint a székelyeknek? Vagy miért? Pedig dehogy nincs ránk írva. Minden mondatunkba, gondolatunkba, sunnyogásunkba bele van kódolva, hogy honnét vagyunk. De mi az evidenciákat keressük – az arcot, a bőrszínt –, miközben a legőszintébbet, a legmarkánsabbat gyúrjuk két lábbal a jellegtelenség jótékonynak hitt mocsarába. Egyik ilyen „faji jellegzetességünk" lehetne a nyelvjárás. Könnyedén rázzuk le magunkról elsődleges gondolkodási nyelvünket, hogy új, idegen, az ismeretlen hangsúlyoknak köszönhetően meg nem értett, alá nem írt gondolatok és vélemények legyenek a miéink. Új hanglejtést, új mondatszerkezeteket és frázisokat szedünk fel, és közben bőszen felejtjük a sajátunkat – a sajátosságunkat.)

Szeretem a zárt e-ket a könyvedben; hiányolom az í-ket, de hát Szeli nem Sellye, az í-k így még az enyime:k, én még tudom, mikor, hol mond a mátyusföldi ember í-t.

Nem vélemények kellenek Szeliről, a Felvidékről, hanem végre egy ilyen dolog, hogy mondjuk már végre meg a magunkét, és ne bambuljunk csak bele ebbe a nagy büdös kisebbségi létbe, miközben néhányan jókat nevetnek rajtunk. Ezt is szeretem könyvedben – hogy egy ember kinyitja benne a száját, és azt

Haraszti Mária
Pimpimpáré
AB-ART
Fűzve, 140 old., 12x19 cm
bolti ár: 110 Sk **kedvezménnyel: 99 Sk**

mondja, ami volt, ami van. Kívánom könyvednek, hogy nagyon sok emberhez jusson el, és ne csak ahhoz a réteghez, amelyhez a könyv általában eljut. Jusson el kilencedikesekhez, gimnazistákhoz és hozzánk, egyetemistákhoz is, hadd nézzük csak meg magunkat. És jusson csak el könyved tanárainkhoz, szüleinkhez és nevelőinkhez, akik szintén ennek a folyamatnak a részesei, melynek a mi „görkorcsolya-kultúrájú" generációnk a terméke.

Repülünk, szállunk, ki jobbra, ki balra, de a legtöbben nyugatra és délre. Ez eddig nem baj. De nem felvidékiként, és nem is magyarként. Hanem kicsiként, európaiaskodóként és amerikanizálódóként. Még most sem sikk értelmiséginek lenni, még most sem érték nőnek lenni, Mari. Vállveregetés helyett kapsz puszit, esetleg jobb helyeken(?) lekékharisnyáznak, és továbbra is lánka, meg asszony maradsz. Nem munkaerő és nem megbízható munkatárs – ott, ahol annak kellene lenni.

Átjöttünk közben a határon, otthon vagyok tehát, a Felvidéken (Apropó... jelentkezem az ELTE-n, mondom a hölgynek, hogy felvidéki vagyok. Néhány mondattal később kell helyreigazítanom; ugyanis ezt mondja: „Hozza el az érettségi bizonyítványát, azt elfogadjuk, az nekünk kellőképp igazolja, hogy maga tökéletesen beszéli az ukránt." Mondom neki: „A szlovákot." Néz. Mondom: „Felvidék, Szlovákia." „Akkor a szlovákot, hisz értjük egymást", javít gyorsan. Mosolyog, igazán kedves, rendes, de azért rosszulesik botlása.)

Értjük egymást... irodákban, postán, itt-ott még értjük egymást. Különben, ha megszakadunk, sem kommunikálunk egymással. Se magyarul, se szlovákul, sehogy.

Én értlek téged, Mari, nagyon is megértlek. (És ez még mindig a legkevesebb, amit könyved kapcsán mondhatok neked.)

Talán csak ezt akartam megírni. Két pont közt, lapos táj, termőföld felett szállva.

(A szerző közlésre nem szánt e-mailje, mely a Könyvjelző kérésére jelenik meg.)

Fehér Kriszta

Alabán Ferenc
Interpretáció és integráció
(Irodalmi összefüggések világában)
Madách-Posonium

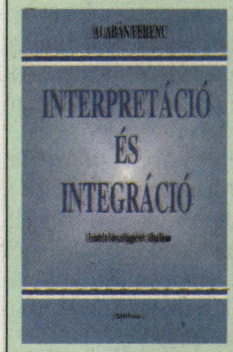

Alabán Ferenc irodalomtörténész és -kritikus fő kutatási területe a szlovákiai magyar irodalom, irodalmi komparatisztika, interpretáció. Könyvében új kutatási eredményeit teszi közzé.
Fűzve, 272 old., 13x20 cm
bolti ár: 120 Sk
kedvezménnyel: 114 Sk

Barak László
Úgyis kicsinálnak
Nap Kiadó

„Nem kis jóindulattal és némi szorongó empátiával figyelmeztetem az óvatlan olvasót, hogy a kötetbe sorolt versek, nem beszélve egyes meglehetősen hétköznapi – mindazonáltal a nyomdafestéket látnivalóan jól tűrő – szavakról, alkalmasak a lelki nyugalom megzavarására. Mégsem biztos, hogy a kötetet a fiatalkorúaktól, urambocsá! a kölyköket a kötettől el kellene zárni." (A szerző) Vérbő költészet, amelynek fogadtatása indulatos vitáktól sem volt mentes.
Kötve, 72 old., 14x13 cm
bolti ár: 129 Sk
kedvezménnyel: 99 Sk

Kovács László – Görföl Jenő
Középkori templomok a Csallóközben
Nap Kiadó

Ha valaki a Csallóközben jár, meglepi őt az egymáshoz közel eső falvakban található feltűnően sok középkori templom. Oly sűrűségben fordulnak elő ezek a zömükben több mint hétszáz éves építészeti emlékek, hogy ez a Kárpát-medencében is szinte kivételes. A párját ritkító, műnyomó papíron kiadott útikalauzban Görföl Jenő közel kétszáz nagyszerű fotójához Kovács László írt avatott, élvezetes szöveget.
Fűzve, 109 old., 12,5x21,5 cm
bolti ár: 299 Sk
kedvezménnyel: 199 Sk

Csáky Károly
A Középső-Ipoly menti palócok népi hiedelemvilága
Nap Kiadó

A szlovákiai magyar etnográfus új könyvében a szülőföldjén élő palócok népi hiedelemvilágának bemutatására vállalkozott, a témakör egyféle szintézisét is megteremtve. Hiedelem-monográfiája annál is inkább értékes, mivel a vizsgált területet eddig ilyen értelemben nem kutatták alaposabban.
Fűzve, 250 old., 15x25 cm
bolti ár: 220 Sk **kedvezménnyel: 119 Sk**

Erasmus – Agrippa
Kétarcú orvostudomány
Kalligram

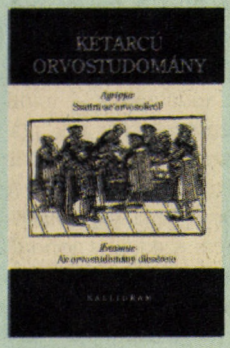

Áldásból és átokból mindig is elegendő jutott az orvosoknak. Hivatásuk sikerei és kudarcai ma is vegyes érzelmeket váltanak ki, hiszen a gyógyult betegnél nincs hálásabb barát, a félrekezeltnél nincs haragosabb ellenség. A kölni mágus és filozófus ezúttal a vádat, a humanizmus szellemi atyja pedig a védelmet vállalja e perben. Agrippa kíméletlenül gúnyolja, míg Erasmus egekig magasztalja az orvostudományt.
Fűzve, 96 old., 16x24 cm
bolti ár: 150 Sk **kedvezménnyel: 139 Sk**

Dusza István, Kiss József, Lacza Tihamér, Ozogány Ernő, Öllős László
A mi 20. századunk
Lilium Aurum

Milyen is volt a 2. évezred utolsó százada? Mi történt e 100 év folyamán a politikában, a kultúrában, a tudományban? A szerzők vállalkozása ezekre a jövőnket is meghatározó kérdésekre keresi – képekkel is gazdagon illusztrálva – a leglényegesebb válaszokat.
Kötve, 230 old., 21x29 cm
bolti ár: 260 Sk **kedvezménnyel: 249 Sk**

Diána imádója és kegyeltje

Aki elolvassa a *Csallóközi vadásztörténetek* című könyvet, abban nem csak a „Vadászni kell!" régi mondás idéződik fel, hanem a hogyan kérdésére is megkapja a választ. Na meg tanúja lehet a vadászat tisztaságát ápoló, emberséges „vadölő" cselekedeteinek, egy olyan író kalandjainak, akinek a vadászat iránti szenvedélye és elkötelezettsége egy pillanatra sem lankad. Gazdag József azok közé a becsületes vadászok közé sorolandó, akik az utókornak is nyugodtan számot adhatnak vadászmúltjukról; elmondhatják, hogy sokat vadásztak, de mégsem eleget. És semmiképp nem annyit, hogy ezáltal környezetünk valamelyik vadfaja veszélybe került volna. Ellenkezőleg, e történetekből kiderül, milyen bőséges a Csallóköz vadállománya. Persze, bőséges terítékről nem lehetne szó az állomány óvása nélkül. Erről is szól Gazdag József könyve; a vadvédelemről és -nevelésről, melynek tájainkon is kialakultak a hagyományai, s a vadászatnak ez az igen fontos része, a vadvédelem kultúrája a szak- és a szépirodalomban is kellő szerepet kapott.

Gazdag József vadász voltát bizonyítja a kutyák – bocsánat: a vadászebek – iránti szeretete is. Könyvében ezekről is vall, igazolva, hogy a jó vadászeb – a vizsla – a vadász hatodik (vagy hetedik) érzékszerve. A hűséges vadásztárs azt is látja vagy hallja, amit a vadász éppen nem, s akkor is gondolkodik és cselekszik, amikor gazdája jól beidegződött ösztönei csődöt mondanak. A vadászeb hozza a lőtt vadat, felkutatja a sebzett fácánkakast, kimenti a Dunába hullott vadkacsákat. Tűrő és kitartó barátunk, beéri parányi szeretettel, pár jó szóval, vagy azzal, amikor tenyerünk végigsiklik csodálatos felépítésű testén.

Annak ellenére, hogy sokan ódzkodnak-vonakodnak a vadászirodalomtól és elismertetésétől, ez is szerves része az egyetemes magyar irodalomnak. Mint ahogy voltak s vannak jeles természetfestőink, vadászmotívumokat műveikbe beépítő íróink s szobrászaink, voltak s vannak jeles vadászíróink is. A felvidéki vadásztársadalomnak egy pillanatig sem kell kételkednie ebben: bizonyíték rá ez a könyv is, mely nem Tirolba vagy Afrikába kalauzolja az olvasóját, hanem a Csallóköz berkeibe.

Noha Gazdag József új ember a vadászirodalom területén, egyáltalán nem felkészületlen. Kései jelentkezésének oka alighanem abban keresendő, hogy mint a szenvedélyes vadászok többsége, ő is az érett férfikor idején nyúlt csak toll után; a vadászírók zömének művei egyébként is hosszú-hosszú vajúdás, sok álmatlan éjszaka, sok küzdelem termékei. Az írás minden bizonnyal nehezebb, mint a vadásztörténetek elbeszélése, hiszen az írót kötik a nyelv szabályai, s a vadászírónak meg kell találnia a sajátságos vadásznyelv ízét is. Nagyon szerencsésnek tartom, hogy a *Csallóközi vadásztörténetek* című könyvben fellelhetők a táj nyelvének sajátos, másutt talán nehezen érthető jegyei, a Csallóköz nyelvvilágának színei is: a panyóra (azaz panyókára) való, a csatakos limbus (azaz a posványos), vagy a kevésbé elterjedt botlófa, s a lícium, ez az eleven sövényként gyakori bokor, az ördögcérna.

A természet közelében élő ember érzelmi világa, lelki élményei gazdagabbak, mint a zárt, városi környezetben élőké. Merem állítani, hogy miden vadász kissé poétalélek és Diána imádója: kellő hangulatban, különösen vadászvacsoránál, suttogó erdők által körülölelt vadászházak mélyén meghitt, rokon lelkekre vadászik a szavak szárnyán, s rokon lelkekre talál. Gazdag József is Diána imádói, de ugyanakkor az istenasszony kegyeltjei közé is tartozik. Sikeres vadász, kedvező vadászírói pálya elején. Remélem, könyve az olvasók körében sok rokon lélekre talál.

Motesiky Árpád

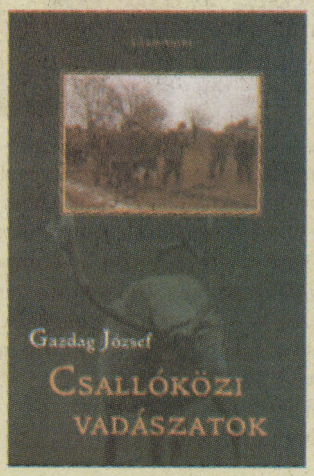

Gazdag József
Csallóközi vadászatok
Lilium Aurum

„Vadászterületünk a Kis-Duna és a modern mezőgazdasági termelés kívánalmai szerint megépített betonmedrű öntözőcsatorna között terül el a Felső-Csallóközben."
Fűzve, 116 old., 12,5x18,5 cm
bolti ár: 142 Sk
kedvezménnyel: 122 Sk

Hogyan rendelje meg kedvenc könyvét?
Lapozzon a 15. oldalra, töltse ki a szelvényt, s postázza az ott megadott címre!

Tolcsvai Nagy Gábor
Pilinszky János
Kalligram

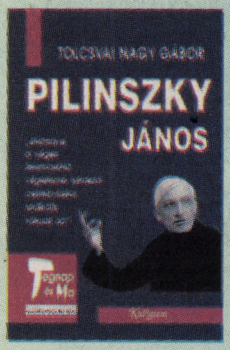

A *Tegnap és Ma* sorozat Pilinszky-kötete azt kívánja bemutatni, hogy a lírai én e költészetben először a világba vetettség magányával szembesül, majd a véges létezésben felismert végtelen transzcendens elérhetetlenségének apokalipszises tragikumát tapasztalja, hogy azután a személytelenítés fokozatain keresztül eljusson az e világi létezés szükségképpen nem teljes voltának eszkatologikus elfogadásához.
Fűzve, 192 old., 12,4x18 cm
bolti ár: 230 Sk **kedvezménnyel: 219 Sk**

Vitetnek ítélőszékre
Az 1674-es gályarabper jegyzőkönyve
Kalligram

A könyv a gályarabper néven hírhedt esetet idézi meg. Az 1674-ben Pozsonyban törvényszék elé idézett több száz protestáns prédikátort az uralkodó és a katolikus egyház iránti ellenséges szándék vádjával fogták perbe. A könyv tartalmazza a jegyzőkönyv latin szövegét s magyar fordítását.
Kötve, 344 old., 15x24 cm
bolti ár: 599 Sk **kedvezménnyel: 499 Sk**

L. Juhász Ilona
Rudna I.
Temetkezési szokások és a temetőkultúra változásai a 20. Században
Lilium Aurum

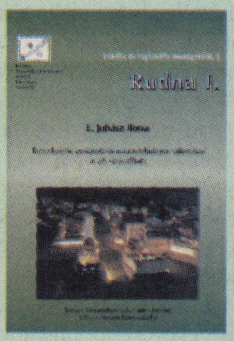

A kötet az egész magyar nyelvterület viszonylatában is egyedülálló vállalkozásként egy település, a nyelvhatár peremén található Rudna temetőjének teljes dokumentációját adja, s nyomon követi a halállal és temetéssel kapcsolatos hiedelmek, szokások 20. századi változásait is.
Fűzve, 344. old., 16,5x23,8 cm
bolti ár: 400 Sk **kedvezménnyel: 380 Sk**

Határfeloldódás, határ-nem-létezőség

Az a dolgom most és itt, hogy a *Vámbéry Antológia 2002* című gyűjteményt bemutassam. Egy antológiát nem lehet bemutatni, az antológiák jellege olyan, hogy nem lehet őket bemutatni, csak beszélni lehet róluk. Ez utóbbit választom tehát, a rövid beszédet valamiről, amit csak az elolvasás ismertethet meg a jelen levőkkel.

Antológiát megjelentetni számos okból lehet, a két legkitüntetettebb ezek közül: az erődemonstráció, valamint a megmutatkozás szándéka. A Vámbéry-antológia nyilván ez utóbbi motiváció mentén rendeződött könyvvé. Abbéli szándékból, hogy sok ember jónak ítélt műve alakuljon igazán koncepció nélküli sorrendben, olvasmánysorrá. Azzá alakult.

Manapság, amikor az életünket alapvető átalakulások rendezik újjá, fontos, hogy bizonyos mozzanatok *állandóak* maradjanak. Ilyen állandóság a *kultúra közvetítése* felénk, általunk. Amikor a Lilium Aurum Kiadó évről évre arra vállalkozik, vállalkozik arra, hogy az eltelő évek leginkább megmaradásra méltó munkáit könyvekbe gyűjtse, a közvetítés és megőrzés feladatát veszi magára. Hasonló ez a Szép versek vagy a Körkép kor- és életpillanat-rögzítő vállalásához, *speciális különbséggel:* a Vámbéry-antológia a nemzetiségi létben élők magyar nyelven írt munkáit őrzi meg az utókor számára – magyarországi írók, kortársak és kollégák munkáival együtt. És ezt nagyon fontosnak tartom. Hogy *együtt.* A határok, előbb-utóbb, a történelmi kényszerek és fejlődés okán, felszámolódnak, azaz valamilyen formában fel fognak oldódni. Ezt a határfeloldódást az irodalom már régen megoldotta, és a problémát, szerencsére, mára nem létezőnek tekinti. Ebben a határ-nem-létezőségben fontos a Vámbéry-antológia léte, évről évre jelentkezése.

Hogy mit tartalmaz maga az antológia? A javaslatom: olvassák el! Aki a verset szereti, az színvonalas költészetet talál a-tól z-ig benne. Tanulmányok is olvashatóak a gyűjteményben, közöttük jellemzően és penzumszerűen Vámbéry Árminról, Dunaszerdahely jelentős szülöttéről is, ám a szlovákul tanulni akarók is okulhatnak mosolyogva a könyv egyik elemzéséből. Novellákban merülhetnek el a próza szerelmesei, már amennyiben a mai novellákban elmerülni lehet. Nem lehet, de ez nem az antológia bűne, hanem korunké.

Távolabbról pillantva rá a kiadványra, kijelenthetjük, hogy újabb kikerülhetetlen cáfolata annak a magát mind a mai napig tartó képzetnek, hogy fontos irodalom csak nagyvárosokban és irodalmilag kanonizált közegben jelentkezhet. A *Vámbéry Antológia 2002*-ben közölt munkák nagy része megállja a helyét a magyar nyelven íródott irodalomban, alul és felül rezegtetve meg a lécet. Önök, itt élők, büszkék lehetnek erre az antológiasorozatra, mi pedig, messzebbről jöttek, de nem feltétlenül messzebbre látók, érdeklődve olvashatjuk benne az izgalmas közleményeket, verseket, tanulmányokat, prózákat, és jóleső érzéssel nyugtázzuk: él és figyelemre méltó színvonalon mutatja meg magát a magyar nyelvű irodalom a hon északi peremén is.

(Elhangzott a könyv ünnepélyes bemutatóján, Dunaszerdahelyen.)

Zalán Tibor

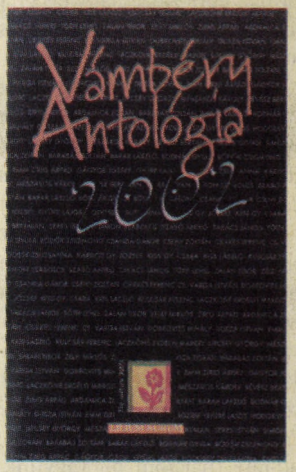

Vámbéry Antológia 2002
Lilium Aurum

Az idén negyedik születésnapját ünneplő dunaszerdahelyi Vámbéry irodalmi kávéház sorrendben negyedik antológiája, mely az elmúlt évben a kávéházi könyvbemutatókon szereplő írók műveiből állt össze, bizonyítva, hogy nemcsak a helyszín, hanem az antológia is az írók, költők, szerkesztők, könyvkiadók és olvasók szigete. Huszonhét szerző művét tartalmazza.
Fűzve, 160 old., 12,5x20 cm
bolti ár: 90 Sk
kedvezménnyel: 70 Sk

Könyvet szeretne nyerni? Adja fel slágerlistáját a Könyvjelző címére, s Öné lehet a kiválasztott könyv!

Koncsol László
Vallató
Interjúk, cikkek 1968–2001
AB-ART

Az elmúlt negyven év legjava terméséből válogat s a fordulat óta eltelt időben született esszéit, társadalmi kérdésekben elhangzott felszólalásait, interjúit, gondolatait adja közre a szerző.
Kötve, 272 old., 14,8x21,6 cm
bolti ár: 250 Sk **kedvezménnyel: 225 Sk**

Vajkai Miklós
Saison morte
Nap Kiadó

A szerző legújabb regénye transzcendens próza, amely a mágikus realizmussal is rokonítható. Mindez azonban csak semmitmondó kategorizálás, egészen addig, amíg az igényes olvasó nem szembesül a szöveg megindító és elgondolkodtató világával.
Fűzve, 171 old., 10x18 cm
bolti ár: 159 Sk **kedvezménnyel: 119 Sk**

Szeles Annamária
Anima
AB-ART

Szeles Annamária első kötetében 30 versből álló, életrajzi ihletettségű ciklust ad közre. Kritikusai a XX. századi magyar irodalom Oravecz- és Kukorelly-poézisével fémjelezhető vonulatához kapcsolják költészetét.
Fűzve, 64 old., 13x19 cm
bolti ár: 120 Sk
kedvezménnyel: 109 Sk

Bettes István – Luzsicza Árpád
Odvában a fa
Madách-Posonium

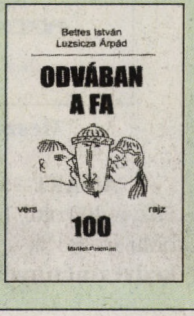

A költő és a grafikus izgalmas, közös vállalkozása. Száz játékos-bölcselkedő haiku, száz grafika, haiku-rajz.
Fűzve, 108 old., 12x20 cm
bolti ár: 98 Sk **kedvezménnyel: 90 Sk**

„Ha egyszer orgazmusom lehetne az irodalomtól”

Mészáros Ottó maximálisan elbizonytalanítja olvasóját: nem is annyira amiatt, hogy kötete egyszerre, bár szigorúan kategorizálva közöl lineáris (értsd: klasszikus, hagyományos) szövegeket, hogy a képi kódolású, nemcsak verbális kódokból generált szöveget a térbe dimenzionálja, vagyis a költészetet térbeli művészetként mutatja fel, majd pedig a szöveget és a szintaktikájában megtört és felszabadított töredékek és vizuális jelek és az előadóművészet komplex rendszerével játékba hozva performansszá nemesíti. A bizonytalanság oka a tudatosan szélsőséges önkifejezési módokból fakad, abból a félelemből, hogy a szerzői funkció elvesztette önmagát, hogy puszta reprodukciókban létezik, hogy olyan korpusz létrehozásában érdekelt, mely már-már ködös emlék az értelmezői kedély láthatárán. Természetes manapság az avantgárd haláláról beszélni, hiszen látványos végelgyengülésben szenved már vagy két-három évtizede, ugyanakkor nemzetközileg jelentős csoportosulások vállalják fel örökségét. A *„jelben létezés méltóságába”* vetett hit (Petőcz) immár irodalomtörténeti tényként funkcionál, az irányzat bölcseleti-poétikai háttere köddé oszlott: az avantgárd örökkön „újatmondási” gesztusa, illetve a művészet technicizálásába vetett abszolút modernista világkép válságba került, ám másrészt az avantgárd gesztusok termékeny szegmensei átalakultak, és funkcionálisan is érdekeltté tették magukat az „újat írást” felszámoló újraírás játékterében. Ilyen és hasonló meggondolások sugallják azt, hogy a neoavantgárdhoz ilyen makacsul ragaszkodó költői megnyilatkozási formák valamiképp a klasszicizálódás útjára lépve a Krausz Tivadar-féle radikális eklektika jegyeit kezdik mutatni. A *Magyar Műhely* iskolájában határozottan karakteres megnyilatkozási formák alakultak ki, melyek különféle túlélési stratégiákat kezdenek felvenni az utóbbi időkben, elsősorban a textuális-vizuális univerzum intertextuális játékait kiaknázva.

A *poem* ciklus versvilága polivalens. Olykor a lírai én „felelőtlen” túltengése és misztikába oltott bágyatag pathétizmusa mutatkozik (bizonyos olvasatokban ironikusan): „Mintha az éjszaka árnyékát / zseblámpája fényével / Isten itatná föl” (*Örökszép játékaid),* illetőleg a posztnyugatos megnyilatkozás túldimenzionált képi-asszociativitása harapózik el „és a fák / (e vénséges, varjúszeplős táncosnők) / tüllszoknyája földig csúszott”. Máskor – és ez a vonulat az igazán sikeres – a konceptualista költészeti hagyomány (amikor a vers ténye helyett egyfajta használati utasítást kapunk a vers vagy akció létrehozására), illetve a nyelvkombinatorikai dikció kerül túlsúlyba a maga avantgárd gesztusaival (mint pl. Petőcz Andrásnál vagy Molnár Katalin remek performanszszövegeiben). Ez a kontrasztív szerkesztés sajátos dinamikát kölcsönöz a könyvnek. A szómágiaszerű szöveggenerálás szintén jelen van, de az immár klasszicizálódott hagyomány (görbe?) tükrében (gondoljunk csak pl. a zseniális Jacques Roubaud-ra!): „halálom mi vagyunk, / halálom az isten, / halálom balzsam és test /, halálom öröm” stb. stb. Az avantgárd szövegek olvasója a klasszikus éra után kissé talán beleunhat az interpretáció állhatatosságába, ezért kell a hangsúlyozott kontrasztivitás jelenlétének a szokásosnál nagyobb jelentőséget tulajdonítanunk. A képverseket tartalmazó *mate* ciklusra ez még inkább igaz: a szöveg terjedésének, s e mozgás deviációinak és természetének megfelelően értelemképes szegmensek születnek kilépve a linearitás börtönéből, és a design posztmodern nyelvét indukálják. A betűtanulmányok egyfajta minimalizmus dokumentumai, egy tipográfus irodalomközeli játékai. A *teria* ciklus performanszdokumentációkat tartalmaz. A műfaj teoretikus alapvetése már megtörtént, sőt performasztörténetek születtek meg, végbement tehát a kanonizálás processzusa, intézményesült. E kollekció a műsorfüzet és a fotódokumentum nyelvét ötvözve kísérel meg potens beszédmódot létrehozni. Mészáros Ottó avantgárd gesztusait talán ironikusan, egy klasszikus formátumú „szép” könyvbe zárja bele, ez már önmagában is „kitörési kísérletnek” hat, s legalább olyan hatású, mint mondjuk egy performaszfesztiválon egy új, hexameteres eposzból olvasni föl.

Csehy Zoltán

Mészáros Ottó
Poemateria
AB-ART – Magyar Műhely
Fűzve, 200 old., 14,5x21 cm
bolti ár: 180 Sk
kedvezménnyel: 162 Sk

Szeberényi Zoltán
Turczel Lajos
Nap Kiadó

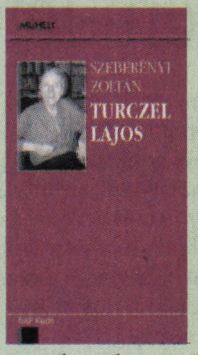

A kiadó *Műhely* monográfia-sorozata a szlovákiai magyar irodalom élenjáró alkotóit hozza emberközelbe életútjuk bemutatásán és műveik elemzésén keresztül. Csak a kiválasztottaknak adatik meg, hogy egy hosszú élet során azt tehessék, ami életük értelmét jelenti, ami nem teher, hanem az öröm forrása, az önmegvalósítás és a kiteljesedés lehetősége. Turczel Lajos minden bizonnyal közéjük tartozik.
Fűzve, 155 old., 10,5x18,5 cm
bolti ár: 149 Sk **kedvezménnyel: 111 Sk**

Ozogány Ernő
Magyar atomocska
Méry Ratio

Közismert, mekkora részt vállaltak a magyar tudósok az atomkutatásban. Nobeldíjasaink névsora fémjelzi, mit adott az emberiségnek és a tudománynak ez az európai kis nép. Ezeket a fényes fejezeteket írja le ez a – főleg az ifjúságnak készült – könyv érdekfeszítő, elmés, egy krimi izgalmaival vetekedő stílusban.
Kötve, 96 old., 20,5x20,5 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 171 Sk**

Monoszlóy Dezső
Gutaütöttek balladája
AB-ART

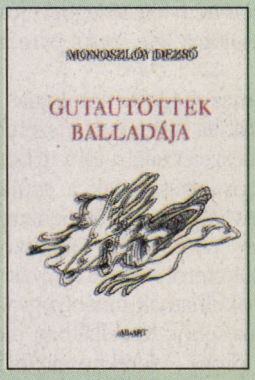

Az akarat test feletti hatalmának megszűnését, majd e hatalom visszaszerzésének lassú és keserves folyamatát, a mulandóság esetlenségét fogalmazza meg új művében, a Gutaütöttek balladája című, groteszk és abszurd elemekkel is fűszerezett, plasztikus nyelven írt hosszúversében a költő. Nagy Zoltán illusztrációival.
Kötve, 64 old., 13x19 cm
bolti ár: 150 Sk
kedvezménnyel: 135 Sk

Az Arany-patak
Indián mítoszok és mesék
Mikola Anikó feldolgozásában
AB-ART

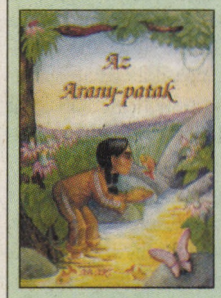

Mikola Anikó a közép- és dél-amerikai őslakosság mítoszainak, legendáinak és meséinek értő és kiváló tolmácsolója volt. A feldolgozásaiból gyerekeknek készült meseválogatás betekintést enged ebbe a különleges világba.
Kötve, 64 old., 17x24,5 cm
bolti ár: 130 Sk
kedvezménnyel: 119 Sk

Szászi Zoltán
Sziget
Madách-Posonium

A „Gömörországban" élő költő verseiben nagy szerepe van a reflexiónak, hangulatoknak.
Fűzve, 76 old.,
12x20 cm
bolti ár: 85 Sk
kedvezménnyel: 80 Sk

Angyal Béla
Érdekvédelem és önszerveződés
Fejezetek a csehszlovákiai magyar pártpolitika történetéből 1918–1938
Lilium Aurum

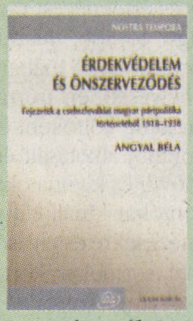

A csehszlovákiai magyarság történelmének tudományos igényű feltárása mindmáig történettudományunk nagy adósságainak egyike.
Fűzve, 350 old., 12x19,5 cm
bolti ár: 230 Sk **kedvezménnyel: 220 Sk**

Nonprofit 1x1
Útikalauz
kezdő civil szervezetek számára
Lilium Aurum

Kézikönyv, amelyet még a legjobban működő szervezeteknek is naponta kell lapozniuk.
Fűzve, 184 old., 21x26 cm
bolti ár: 295 Sk
kedvezménnyel: 275 Sk

A perverzió olvasása, az olvasás perverziója

A perverzió méltósága borítóján a következő meghatározás olvasható: Válogatta és az utószót írta Németh Zoltán. Nem igényel különösebb éleslátást, és nagyon is csábítónak mutatkozik, hogy az árulkodó jegyek tükrében – példaként említhető *A szem folyékony teste* című Németh-kötet egyes komponenseinek továbbírása, elsősorban a test szétírása, továbbá hogy *A perverzió méltósága* kötetkompozíciójába jól illeszkedő versek átkerültek a már említett korábbi kötetből stb. – a válogatót és az utószót jegyzőt azonosítsuk a versek szerzőjével. E keretek közt talán nem árt, ha körültekintőbben járunk el, s (részben) megőrizzük a szerző kilétét burkoló titokzatosságot.

„A magyar irodalom nem könnyíti meg nagyon az ember helyzetét, mert a magyar irodalomból nem derül ki, hogy az embernek van teste" – írja a mester (Esterházy). *A perverzió méltósága* szövegei nem vesznek tudomást erről a prüdériáról, sokkal inkább a Sade, Apollinaire, Bataille nevével fémjelezhető hagyományhoz kapcsolhatók. A versekben a test szétdarabolása, szétszerelése, csonkítása majd újraépítése, összerakása, tehát funkcionális átrendeződése történik. Az állati és emberi test kontaminálódása, az implantumok beépülése a különféle (latin, szlovák, angol) nyelvek töredékekben való megjelenése és a testrészek (nemtől független) cserélhetősége mentén szerveződik a kötet obszcén poétikája. Az így átépített – szinte már virtuális – test az élvezet (az olvasás) intenzitását szolgálja. Arra, hogy az aktusok mennyire tudatosan megszerkesztettek – (a szabálytalanságban és a tébolyban mégis létezik szabály), valamint ami számunkra talán a legfontosabb, hogy mindez nyelvi tapasztalatként válik hozzáférhetővé – jó példa lehet az *Ondó vérrel* és a *Hüvelyváladék, vérrel* című szövegek összevetése. Mindezek tudatosítása után rákérdezhetünk, valóban létezik-e olyan involvált olvasás („Olvasáserotika: Az olvasás mint a hús sima mozgása a papír felett, a szövegben. Az erotikus munkapadra feszített szövegeken végzett műveletek. A mániákus olvasás aktusai: szövgfetischismus, szövegalgolagnia, szövegpornographia. A szerző hiányzó nevének pótlása. A Másikba hatoló szadista interpretáció... A szöveg teste megvonaglik, ha közelébe érsz, már csak téged érez. A lassúság félelmetesnek mutatja magát." Bizony, ez itt a reklám helye, a szerkesztő által önkényesen megszakított recenzióban – az ismertető és az ismertetett elnézését és megértését kérem –, de nemcsak a reklám helye, hanem a figyelmesen olvasók helye és lehetősége is, mert ez itt „a szemfüles olvasó" fedőnevű művelet: aki észreveszi és felfigyel rá, írja meg a melléklet címére, azaz jelezze, hogy bizony, észrevette a közbelépést, a sportszerűtlen becsúszást, s megnyerheti az ezen az oldalon költőként bemutatott szerzőnek az ezredfordulón megjelent tanulmánykötetét; elég csak annyit írnia, hogy neki szüksége volna erre a kettőszázhuszonhat oldalas remek könyvre, melyben a szlovákiai magyar olvasó számára nagyon is ismert költőkről, prózaírókról és műveikről olvashatni érdekfeszítő elemzéseket, s övé lehet a szerkesztő ajándéka, Németh Zoltán tanulmánykötete.) só, mint amilyet az utószóban Németh Zoltán elképzel: „*A perverzió méltósága* határsértő és tudattágító meghatározottságainál fogva is felkavaró élmény lehet, hiszen a bőrön keresztül utat tör magának az olvasó testébe, megmártózik annak vérében és váladékaiban, beleivódik a testbe, felszívódik a szervekbe. Olvashatatlan könyv, mert hús olvassa a húsról."

Megkockáztatjuk, az így felfogott olvasásban több perverzió rejlik, mint a szókimondó versekben. Végezetül *A perverzió méltósága* című kötetnek kívánunk minél több sokat tapasztalt társat, partnert, de mindenekelőtt olvasót.

Sánta Szilárd

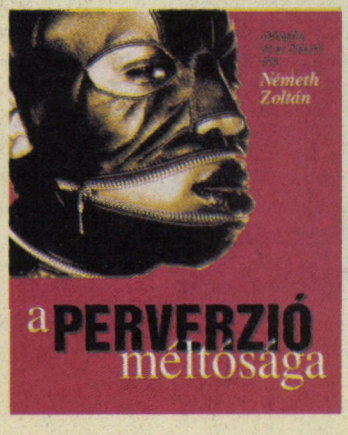

A perverzió méltósága
Válogatta és az utószót írta
Németh Zoltán
Kalligram

Botrányos könyv is lehetne, csak éppen meg kell találnia a megfelelő olvasóját. Virtuális botránya a test újkori obszcenitásában rejlik. Arra figyelmeztet, hogy olvasásunk kiindulópontja és végeredménye maga a test, saját testünk.
Fűzve, 95 old., 12,5x20 cm
bolti ár: 150 Sk
kedvezménnyel: 139 Sk

Liszka József
A szlovákiai magyarok néprajza
Lilium Aurum – Osiris

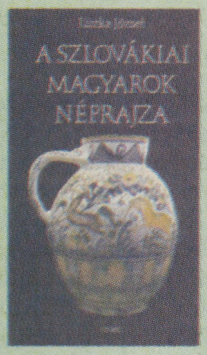

Tudománytörténeti jelentőségű és hiánypótló áttekintés, a mai Szlovákia területén élő magyarok népi kultúrájának összefoglalása.
Kötve, 544 old., 17,5x24 cm
bolti ár: 760 Sk
kedvezménnyel: 700 Sk

Fedinec Csilla
A kárpátaljai magyarság történeti kronológiája 1918–1944
Lilium Aurum

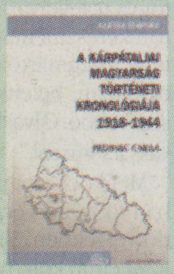

A kárpátaljai magyarság történelmének kronológiája hiánypótló mű, amely nélkülözhetetlen alapul szolgál a tudományos igényű kutatáshoz.
Fűzve, 536 old., 12x19,5 cm
bolti ár: 330 Sk
kedvezménnyel: 310 Sk

Prokopp Mária
Középkori freskók Gömörben
Méry Ratio

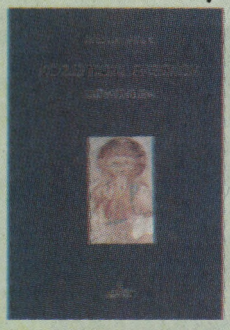

A kötet Csetnek, Gecelfalva, Ochtina, Restér, Hizsnyó, Rákos, Rimabánya, Karaszkó és Rimabrézó templomaiban látható falképeket, töredékeket mutat be.
Kötve, 96 old., 21x29 cm
bolti ár: 590 Sk **kedvezménnyel: 539 Sk**

Németh Zoltán
vírusszövegei, idiótameséi és egyéb mutáns történetei
AB-ART

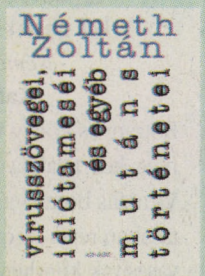

Az irodalomelmélet egymással versengő irányzatainak paródiájaként is felfogható szövegek izgalmas szellemi kalandokba vezetik az olvasót, aki az alapul szolgáló művek ismerete nélkül is kitűnően szórakozhat élvonalbeli alkotónk legújabb leleményein.
Kötve, 112 old., 13x19,5 cm
bolti ár: 150 Sk
kedvezménnyel: 139 Sk

Kulcsár Tibor
Arc tükörben
Madách-Posonium

A költő Kulcsár Tibor (1938–1993) válogatott verseinek gyűjteménye. Tőzsér Árpád utószavával.
Kötve, 112 old., 12x21 cm
bolti ár: 110 Sk
kedvezménnyel: 105 Sk

Tőzsér Árpád
Mintha erdei állat volna és angyal
Nap Kiadó

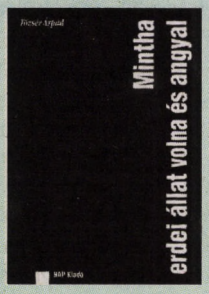

A szerző életműsorozatának zárókötete, *válogatott versfordításai* már a címével is megindítja képzeletünket. Nem a költő, hanem (a költő kedvére, kezére játszva) Hamvas Béla találta ki az észak felé kiterjesztett Közép-Európában honos ember-alatti és ember-feletti lény jellemzésére.
Fűzve, 123 old., 15x25 cm
bolti ár: 110 Sk **kedvezménnyel: 89 Sk**

Bodnár Mónika
Etnikai és felekezeti viszonyok a Felső-Bódva völgyében a 20. században
Lilium Aurum

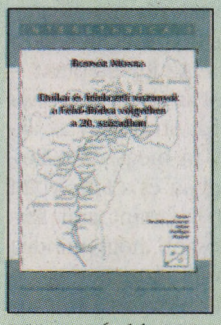

A térség népi kultúrájának fontos kiindulópontja lehet ez a dolgozat, melyet a szerző a régebbi szakirodalom, a statisztikai és demográfiai adatok, valamint levéltári források felhasználásával állított össze.
Fűzve, 136 old., 23,7x16,6
bolti ár: 250 Sk **kedvezménnyel: 239 Sk**

Szlovákiai magyar szervezetek adattára
Lilium Aurum

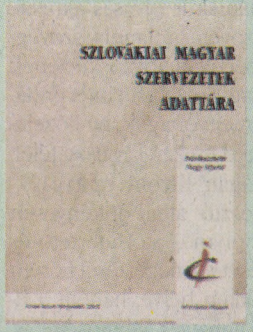

A kötet több mint 650 szlovákiai magyar szervezet adatait tartalmazza, kiegészítve az adományozó intézmények programjaival és adataival.
Fűzve, 442 old., 21x26 cm
bolti ár: 490 Sk
kedvezménnyel: 470 Sk

Kiegészítések

Aki olvasta Cselényi Lászlónak a Szabad Újságban nemrégiben véget ért sorozatát, azt nem érte váratlanul a szerző most megjelent kötete. Igaz, aki figyelemmel kíséri Cselényi munkásságát, váratlan fordulatokra, merész pályafordulatokkal már nem számol. A költő és a művelődéstörténet búvára jó ideje fáradhatatlanul egyazon megíratlan és megírhatatlan műfaját és tartományát gyarapítja, a Cselényi-képet, s bizonyos, hogy műve sosem teljesedhet ki. A Cselényi-kép legjellemzőbb sajátsága ugyanis, hogy sosem lehet teljes. Sőt, vélhetően minél jobban pontosítja és ellenpontozza életművét, annál kevésbé tudhatja pontosnak, alaposnak, hűnek, torzításmentesnek, teljesnek. Az emberélet, az alkotás, a művészet bármilyen sokszólamú, sokszólamúságában is csak töredékesen megfogható, leírható és rögzíthető.

Tudja, érzi ezt Cselényi László: könyvének jelentős része közvetve és természetes őszinteséggel is ennek a sziszifuszi munkának a gyötrelmeit, a tartozik és követel kínzó és ösztönző sürgetését rögzíti. Egy nyitott (mert lezáratlan) s elementárisan közeli (mert saját) pályakör árnyalt ábrázolása és értelmezése ádáz vállalkozás, a minden tekintetben szabatos lejegyzés és írásba foglalás a *leírás* mindkét jelentésbeli végpontját magában foglalja: a rögzítést és az amortizációt is. Meg persze az összes közbülsőt, hiszen még figyelembe kell venni a leírtak esetleges félreértésének, félremagyarázásának mindenkor fennálló (s a szerző által reális veszélyként tételezett) lehetőségét, a meg nem értés, a mellékest a lényegitől elkülöníteni nem képes olvasási és értelmezési módok kockázatát... És így tovább, hiszen Cselényi egyszerre több vasat tart a tűzben: írót, olvasót és művet, helyesebben írókat, olvasókat és műveket. Íróként, költőként és olvasóként újat alkot; korábbi alkotásait értelmezi és rendszerezi, bővíti és kivonatolja; szempontokat és támpontokat kínál, cáfol, megerősít, olvasói értelmezésekre és olvasóra hivatkozik, aztán írókra, eszmékre, könyvekre és önmagára – a hosszú sorban talán a műelemzésnek, az olvasónaplónak, az interpretációnak jut a legszűkebb terjedelem.

Író, olvasó és mű – s az elbeszélés nehézségei. A *Cselényi László Munkái* című sorozat második része is a meghirdetett többszólamúság jegyében, annak igényével fogant. A létrejött könyv egy több színtéren folyó esemény- és gondolatsort rögzít kötetlenül és rapszodikusan, meg az egységes, de legalábbis jellemző arcél kimunkálásáért vívott küzdelmet. Melynek természetesen nincs, nem is lehet vége, sem nyertese. „A Napló és memoár, amint az ábra mutatja, ezúttal is félbeszakadt. Vagy lesz folytatása, vagy nem, ki tudná azt megmondani" – zárja könyve sorait a szerző. Nyilvánvaló, hogy lesz, hiszen a totális, átfogó, mélyreható, tökéletes Cselényi-képtől ma legalább olyan messze

Cselényi László
Ezredforduló
Madách-Posonium
Fűzve, 168 old., 14x20 cm
bolti ár: 85 Sk **kedvezménnyel: 80 Sk**

vagyunk, mint húsz-harminc esztendővel ezelőtt. Tudja ezt Cselényi László is, hiszen előrevetíti, mi várható a Munkáit tartalmazó sorozat további köteteiben.

S ezekre az eddigiek felfogása és felépítése miatt szükség is lesz. „Nincs terünk erről itt és most többet mondani" - olvasom Németh László kapcsán, a szerzőnek egy korábbi írásához csatolt kiegészítésében (ez a korábbi is tartalmazott korábban másutt már közölt szempontokat), mely, természetéből adódóan így, csatoltan és kiegészítve is további kiegészítésekre és pótlásokra szorul. „De erről majd máskor" és: „erről majd legközelebb", továbbá: „ami késik, nem múlik", valamint: „ezúttal csak ennyire futotta erőmből" – biztatja, bátorítja magát és könyve olvasóját, s ahogy görgeti maga előtt a sziklát, annál több szempontot, szemszöget és tényt kell figyelembe vennie. „Mondom, mindez még ugyancsak megírásra várakozik, s ha már ilyen programfölvázolásnál tartunk, ideje is, hogy emlékeztessem magam, mi mindenről nem kellene megfeledkeznem" – olvasom *Az eltűnt idő nyomában* című fejezetben, mely Cselényi utazásainak és életútjának vázlatát adja. Magára az utazásra, a múltba vezető visszaútnak a feltérképezésére azonban vagy az idő, vagy a tér hiányzik ismét, itt és most éppenséggel mégsem tudja újabb terhek fölvállalását kikerülni: „Magam is meglepődtem már több ízben azon, hogy Proust e csodálatos regényfolyamáról mindeddig alig-alig is szóltam, s nem szólt róla, munkáim ürügyén, a rólam szóló kritika sem... Addig is hát, amíg bővebben lesz módom kifejteni mindezt, s főleg kinyilvánítani hódolatomat a nagy Marcel előtt..."

Cselényi László aligha tehet másként. Ami kiegészítésre szorul, kiegészíti, s ami nem kiegészíthető, azzá teszi. Kialakulóban egy Cselényi-kép. Még néhány röpke év, évtized, évszázad, s tisztábban látunk mind. Sok sikert nekünk!

Csanda Gábor

B. Kovács István
A méhi istentriász és népe
Madách-Posonium

A Sajó mentén fekvő Méhi határában talált egyedülálló rézkori leletek bemutatása fényképanyaggal, rajzokkal.
Fűzve, 52 old., 17x24 cm
bolti ár: 95 Sk
kedvezménnyel: 90 Sk

Dušan Šimko
Esterházy lakája
Kalligram

A regény cselekményének középpontjában egy fiatal zsidó áll, felemelkedése a kor nagy társadalmi változásait jelképezi: származása ellenére Esterházy lakája s az opera intendánsa lesz.
Kötve, 376 old., 11,5x19 cm
bolti ár: 329 Sk
kedvezménnyel: 299 Sk

Jankovics Marcell
Egy század legendái
Méry Ratio

„Mindannyian jót akartak. Hogy nem vált be, nem egészen az ő bűnük" – írta művéről a szerző, a két háború közti magyar szellemi élet meghatározó egyénisége.
Kötve, 398 old., 15x21 cm
bolti ár: 290 Sk **kedvezménnyel: 261 Sk**

Pf. 2002.
Fiatal prózaírók antológiája
AB-ART

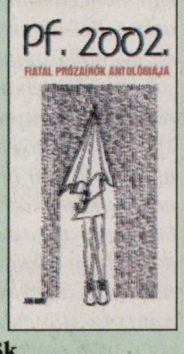

Fiatal prózaírók novelláit bemutató kötet: Bárczi Zsófia, Buchlovics Péter, Csizmadia Gabriella, Emm Zirig Árpád, Fehér Kriszta, Kantár Csaba, Kozsár Zsuzsanna, Lacza Gergely, Pénzes Tímea, Szűcs Enikő kisprózái.
Fűzve, 140 old., 12x19 cm. Bolti ár: 150 Sk
kedvezménnyel: 139 Sk

Magyarok Csehszlovákiában 1918–1938
Szerkesztette Borsody István
Méry Ratio

Ez az antológia az első összegzése a csehszlovákiai magyarság kisebbségben megélt első két évtizedének. Képet kapunk belőle a kulturális, oktatási, vallási, gazdasági, népességi állapotokról. Újrakiadásával önismeretünk gazdagodik, de meríthetnek belőle a korszakkal foglalkozó kutatók is.
Kötve, 210 old., 15x21 cm
bolti ár: 290 Sk
kedvezménnyel: 261 Sk

Gál Sándor
Egybegyűjtött művei II. – Novellák
AB-ART

Az egyéni hangvételű novellák a kisebbségi lét kérdéseit, tragikus történelmi mozzanatait, ritka ünnepi pillanatait ragadják meg. Az avatott tollú író műveit egy kötetben olvasni különleges élmény.
Kötve, 416 old., 15x21 cm
bolti ár: 360 Sk
kedvezménnyel: 339 Sk

Kibédi Varga Áron
És felébred, aminek neve van
Kalligram

2000-ben *Amszterdami krónika* címmel jelentek meg Kibédi Varga Áron írásai, naplójegyzetei a Kalligram Kiadónál. A kötet sikerességén felbuzdulva a szerző folytatta az írást, a már kipróbált módszer szerint felírta, amit látott, hallott, olvasott Kolozsváron és Velencében, Brüsszelben és Londonban, de főleg az ő három állandó világában, Budapesten, Párizsban és Amszterdamban, a magyar, a francia és a holland kultúrában.
Kötve, 120 old., 12x16,5 cm
bolti ár: 250 Sk
kedvezménnyel: 239 Sk

Irodalom, történelem, nyelv

A pozsonyi Kultúra könyvesboltban vevőkről, kínálatról

A pozsonyi Kultúra könyvesboltban is ugyanannyiba kerül a könyv, mint az ország többi árusítóhelyén, ám aki ide tér be, tudja, már a belépésével örömöt okoz és mosolyt csal az eladók arcára, s tanúsíthatom, a lányok és a boltvezető **Kőszeghyné Szőke Edit** vidámsága és önfeledt jókedve megfizethetetlen. Kell is a jókedv, hiszen hiába a forgalmas helyen álló Csemadok-székház, benne a bolt utcára nyíló ablakaival, nyáron azért érezhetően kisebb a forgalom. Pedig a hazai és behozott kiadványoknak se szeri, se száma, sőt, az egyik tágas sarok antikváriumként szolgálva használt könyveket kínál. A boltvezetőt kérdezem, mely könyvek iránt a legnagyobb a kereslet?

– A szépirodalomból itt is az a menő, ami általában a magyar nyelvű területen érdekli a vásárlókat, tehát egyértelműen a jó próza. Márai, például, bármelyik műve nagyon kelendő, de már jó ideje a Füves könyv viszi a pálmát. Megemlíthetem a Noran Könyvkiadó szép kivitelű sorozatát, a magyar írók novelláit, a hazaiak közül pedig a Grendel-könyveket. Nemcsak a legutolsó regényét, hanem a korábbiakat is folyamatosan veszik, és keresik az életműsorozatát is. A többi tudományos munkák közül azok, amelyek a szlovákiai magyarokat mindig is érdekelték: a történelmüket és a nyelvüket vizsgálók. A legnépszerűbb Bödők Zsigmond sorozata, készleteink időről időre kimerülnek belőle. Sokan keresik Lanstyák István könyvét is, A magyar nyelv Szlovákiában című, Vadkerty Katalinét: A kitelepítéstől a reszlovakizációig, Dušan Kováčét: Szlovákia története. Sikeres a Csallóközi Kiskönyvtár sorozat is: A szabadságharc pozsonyi vértanúi című kötet, a Pozsony vármegye középkori földrajza, az újabbak közül pedig a Koncsol László összeállította A Csallóköz városai és falvai első kötete.

(cs)

Holmestól a Gömböcig

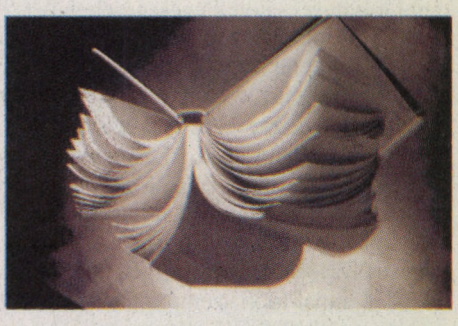

Nem egy neves író, költő vallomása ismert arról, hogy melyek voltak azok a könyvek, amelyek meghatározták művészi pályájuk indulását és későbbi alakulását, milyen – nemegyszer kalandos, misztikus – körülmények között jutottak el hozzájuk, s váltak sorsfordítókká bizonyos olvasmányok. Az ilyen meghatározó szerepű írókhoz az ember egy kicsit másképp viszonyul, ami nem jelenti okvetlenül azt, hogy bálványozza őket, és rendszeresen újraolvassa műveiket. Sokszor persze igen. De gyakran eltávolodik tőlük, feléjük sem néz, ott porosodnak a polcon afféle mementóként. Úgy tűnik, küldetésüket betöltötték, pihennek. Ez a nyugalmuk azonban csak látszólagos és ideiglenes. Nem tudni, meddig tart mellőzöttségük. Minden csak attól függ, ki és mikor nyitja fel őket, s olvas beléjük. Olvasói legendáriumomnak szintén része egy ilyen történet.

Detektívtörténeteket kamaszkoromban kezdtem el olvasni. Kezdetben csak klasszikusokat (Poe, Doyle, Chesterton, Christie, Simenon, Biggers, Queen), később szinte válogatás nélkül bármit, ami belefért a „krimi" meglehetősen tág műfaji kategóriájába. Kiválóakat, középszerűeket és kimondottan silányakat vegyesen. Már nem emlékszem annak az éppen aktuális kriminek sem a szerzőjére, sem a címére, amelyen útban a nagymamámhoz végigszáguldottam, s így, ami a hazautat illeti, olvasnivaló nélkül maradtam. Másnap kissé tanácstalanul álldogáltam a falusi ház ebédlőjének igencsak tarka kínálatot mutató könyvespolca előtt. Volt ott minden. A kalendáriumoktól a szőlészeti szakkönyveken, verseskötetteken és egyes olvasmányokon át az indiánregényekig. Nem tudtam választani, márpedig muszáj volt. Buszban, vonaton mindig olvastam. Rossz volt belegondolni is, hogy egész úton csak gubbasztok majd az ülésen, és nézek ki a fejemből.

Maupassant. Ezen a néven akadt meg a tekintetem. Valami derengett az irodalomórákról, körülbelül olyan szinten, hogy egy XIX. századi francia bajuszosról van szó valahol Flaubert és Zola környékén – mármint a tankönyvben. Komornyikné őnagysága. Hát, nem valami sokat ígérő cím, gondoltam akkor. Belelapoztam. Novellák. Ez megtörte az ellenállásomat. Rövid történetek, elolvasok belőlük néhányat, ha nem tetszenek, félreteszem a könyvet. Elvittem. Nem csak ezt a Maupassant-kötetet olvastam végig, hanem utána a többit is, amit sikerült kikölcsönöznöm a könyvtárból. Először csak megfogott benne ez-az, aztán teljesen magával ragadott. Hogy tulajdonképpen mi is, akkor ennek még annyira sem tudtam okát adni, mint ma. Más volt, mint a detektívtörténetek, ezt rögtön éreztem. Egy másfajta olvasásmódot kényszerített rám. Talán azzal fogott meg, erre máig emlékszem, hogy egy-egy téli vadászat leírása olyan volt, mintha hirtelen lehűlt volna körülöttem a levegő. Lúdbőrözött a hátam. Mintha én is ott lettem volna a kővé fagyott földön topogó vadászok között. Itt olvastam először a Gömböcöt és Az őrült asszonyt. Innen jutottam el aztán Zoláig, akinek Rougon-Macquart-ciklusán módszeresen rágtam át magam, Flaubert-ig, akinek a Bovarynéját sebes tempóban olvastam végig anélkül, hogy – ma már látom – felfogtam volna „miről is szól". Mert az igazán nagy művek, ahogy Esterházy Péter fogalmazott egy alkalommal, nem arról szólnak, ami a tartalmuk.

Ilyen kis dolgokon múlik. Hogy valaki levesz-e egy könyvet a polcról vagy sem. Egyébként máig nem tudom, hogy került oda az a kötet, és olvasta-e már valaki korábban is. Jóleső borzongás jár át, amikor eljátszom a gondolattal, mi lett volna, ha ott és akkor a szőlészeti könyvet vagy a Nagy medve fiait viszem el magammal. Ma talán borkészítéssel vagy kedélyes békepipázgatással múlatnám az időmet. **Benyovszky Krisztián**

Kedves könyvbarátok!

Ha a bemutatott könyvek közül valamelyik elnyerte a tetszésüket, a megjelölt kedvezményes árakon bármelyiket megrendelhetik.

Postacímünk:
Vydavateľstvo Kalligram, s. r. o.
Staromestská 6/D P. O. Box 223
810 00 Bratislava 1
Tel./Fax: 00421-2-544 15 028
e-mail: distribucia@kalligram.sk

1000 Sk feletti megrendelés esetén nem számítunk fel postaköltséget (50 Sk).

Könyvtárak és iskolák, figyelem! 1000 Sk feletti megrendelés esetén 25% kedvezményt biztosítunk.

Akció!!!

A Kalligram Könyvkiadó nyári ajándékcsomagja!

Tisztelt Könyvbarát! Ha most megrendeli **Grendel Lajos** életműsorozatának trilógiaként is emlegetett három kötetét (Grendel Lajos Művei, új kiadás: **Éleslövészet, Galeri, Áttételek**), akkor a bolti ár helyett (3x150 Sk) mindössze 400 koronát fizet, ráadásul negyedik kötetként ajándékba kapja a szerző legújabb (dedikált), **Nálunk, New Hontban** című regényét.

Ajándékcsomag a Nap Könyvkiadótól!

Tisztelt Könyvbarát! Ha most megrendeli **Bödők Zsigmond** Magyar Talentum című sorozatának első három kötetét (**Nobel-díjas magyarok**, **Világjáró magyarok**, **Magyar feltalálók I.**), akkor a bolti ár helyett (3x129 Sk) mindössze 300 koronát fizet, ráadásul negyedik kötetként ajándékba kapja a szerző legújabb, **Magyar feltalálók a repülés történetében** című könyvét.

Megrendelését postázza az alábbi címre:
Vydavateľstvo Kalligram
Staromestská 6/D
P. O. Box 223
810 00 Bratislava 1
Vagy egyszerűen tárcsázza a 02/544 15 028-as telefonszámot.

1

2

3

4

5

MEGRENDELŐLAP

Szerző(k) és cím(ek): .....

.....

.....

.....

.....

.....

A megrendelő neve: .....

Lakhely, utcanév, ház- és irányítószám: .....

A megrendelés kelte, a megrendelő aláírása: .....

Postacímünk: Vydavateľstvo Kalligram, s. r. o.
Staromestská 6/D P. O. Box 223
810 00 Bratislava 1

+ Meglepetés: ajándék könyv!

Ha megrendelésének értéke meghaladja az 1000 koronát, a fenti 5 könyv bármelyikét a megvásároltakhoz csomagoljuk!

Ajándékba
a ..... sorszámú könyvet kérem!
A megrendelő aláírása: .....

Júliusi nyerteseink

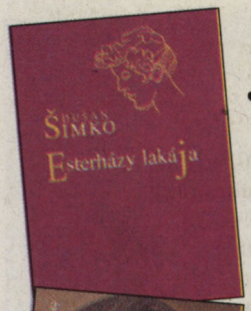

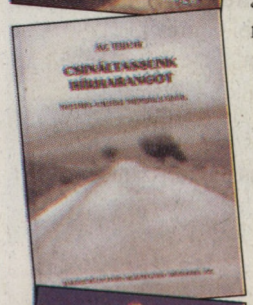

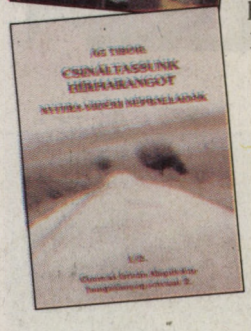

Mint bizonyára észrevették, ezúttal kisebb a könyvkínálatunk, de bőségesebb az ismertetések száma – a kevesebb több (ha alaposabb) elve alapján. Ugyanezt az elvet követi az e havi ajándékozás is. Egyetlen meghirdetett versenyünk, a „Június könyvei" résztvevői közül az alábbi három kedves olvasónkat sorsoltuk ki: az ipolysági **Bilcsík Erzsébet**et, a nagymagyari **Méry Júliá**t és az éreskújvári **Száz Ildikó**t.

Mindhárman
1. egy-egy nagyszerű regényt kapnak (Dušan Šimko: Esterházy lakája. Fordította: F. Kováts Piroska, a **Kalligram** Könyvkiadó ajándéka),
2. valamint az általuk kiválasztott gyermekirodalmi ajándékot (Varga Imre A gyöngykirály lánya című mesegyűjteményét, a **Kalligram** ajándékát, ketten pedig az Irodalomtörténeti atlaszt, a **Lilium Aurum** ajándékát),
3. továbbá egyet-egyet azok közül a könyvek közül, amelyekre szavazatukat adták: ipolysági olvasónk Csáky Károly: A Középső-Ipoly menti palócok népi hiedelemvilága (a **Nap Kiadó** ajándéka), nagymagyari és érsekújvári olvasónk pedig Szeberényi Zoltán Turczel Lajosról szóló monográfiáját (a **Nap Kiadó** ajándéka).

Sok okos tanácsáért Hajdú István: Hadonászó emberek c. regényét (a **Méry Ratio** ajándéka) küldöm Száz Ildikónak, Haraszti Mária Pimpimpáré c. (dedikált) regényét (az **AB-ART** ajándéka) Méry Júliának.

Köszönjük **Sárközi Anasztázia** szentpéteri olvasónk valóban megfontolandó észrevételeit is, az ő nyereménye: Ág Tibor Csináltassunk hírharangot. Nyitra-vidéki népballadák (Gyurcsó István Alapítvány Könyvek) c. könyve, a hozzá tartozó két hanghordozóval (kazettával) **együtt (A Csemadok Dunaszerdahelyi TV**, illetve **Huszár László** ajándéka).

Nyerteseinknek jó olvasást kívánunk!

Véleményét, megfejtéseit, panaszait és kéréseit a Könyvjelző új címére várjuk. Továbbra is javasoljon témát, bemutatandó írót, könyvet, fogalmazza meg fenntartásait, javaslatait, állítsa fel Ön is a saját ranglistáját a mellékletben szereplő könyvekből, s nyerjen könyvet!

Tisztelt Olvasó!

Talán a nyárral, talán lapunk új helyre költözésének és címünk megváltozásának tulajdonítható, de lényegesen kevesebb levél érkezett, mint a múltkor. Ezzel szemben nőtt a vásárlókedv, azaz júniustól júliusig több könyvet rendeltek mellékletünk olvasói, mint egy hónappal korábban. Ebben meg talán annak lehet része, hogy kedvezményes könyvvásárlási akcióink száma is nőtt. A kiadók nevében annyit ígérhetek, hogy az itt bemutatott könyvek ára továbbra is fokozatosan csökkenni fog, a magamében csak annyit, hogy az olvasói szavazatok alapján alakuló slágerlistánk résztvevőire legközelebb is nagy könyveső, valóságos könyvzápor vár. Könyvet nyerhet az is, aki véleményével és javaslataival társszerkesztőmmé szegődik. Leveleiket tehát az új címre várom:

Námestie SNP 30, 814 64 Bratislava 1

Örömmel tudatom minden érdeklődővel, hogy a Könyvjelző is felkerült a világhálóra: a melléklet előző (június 27-ei) és mostani számának könyvismertetéseit és olvasással kapcsolatos írásait az alábbi címen olvashatja:

www.ujszo.com

A sikerlistát befolyásoló szavazatát és mindennemű észrevételét e-mailen is elküldheti. Címünk:

konyvjelzo@poetic.com

KÖNYVJELZŐ

Az Új Szó könyvekkel és olvasókkal foglalkozó melléklete

Megjelenik havonta egyszer

Készül a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának támogatásával

Szerkeszti: Csanda Gábor

Levélcím: Könyvjelző, Námestie SNP 30, 814 64 Bratislava 1

E-mail cím: konyvjelzo@poetic.com

E számunk szerzői: Benyovszky Krisztián (1975), Madách-díjas irodalomtörténész (Érsekújvár), Buchlovics Péter (1969), szabadfoglalkozású író, költő, újságíró (Farnad), Csehy Zoltán (1973), költő, a Kalligram szerkesztője (Dunaszerdahely), Fehér Kriszta (1979), költő, prózaíró (Vágsellye), Grendel Lajos (1948), Kossuth-díjas író (Pozsony), Keserű József (1975), irodalomkritikus (Komárom), Lángh Imre László (1963) szerkesztő (Pozsony), Motesiky Árpád (1941), vadászíró, szakíró (Verebély), Sánta Szilárd (1967) irodalomtörténész (Ipolyszakállos), Zalán Tibor (1954), József Attila-díjas költő, író.

A Könyvjelző legközelebb augusztus 22-én, csütörtökön jelenik meg.